UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XIII. De Maximo Tyranno: & de his quae inter Iustinam Augustam & sanctum Ambrosium gesta sunt: & quomodo Gratianus Imperator per fraudem interemptus est: & Valentinianus cum matre sua ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

Visual Library

A

Caput XIII.

De Maximo Tyranno: & de his quæ inter Iuſtinam Auguſtam & ſanctum Ambroſium geſta ſunt: & quomodo Gratianus Imperator per fraudem interemptus eſt: & Valentinianus cum matre ſua Theſſalonicam ad Theodoſium confugit.

SUb idem tempus cum Gratianus bello adverſus Alamannos occuparetur, Maximus ex Britanniæ partibus in eum conſurrexit, & Imperium Romanum in poteſtatem ſuam redigere conatus eſt. Degebat tunc in Italia Valentinianus adhuc adoleſcens: & rempublicam illic adminiſtrabat Probus Præfectus prætorio, vir qui Conſulatus honorem geſſerat. Quo quidem tempore Iuſtina Imperatoris mater, Arianorum opinioni addicta, Ambroſium Mediolanenſem Epiſcopum variis affecit moleſtiis, & Eccleſiarum ſtatum perturbavit, res novas tentans adverſus decreta Concilii Nicæni, omnique ſtudio in id incumbens, ut fides eorum qui Arimini convenerant prævaleret. Sed cum Ambroſius in contrarium niteretur, mulier id moleſte ferens, accuſavit illum apud filium, tanquam contumeliâ affecta. Valentinianus autem eas criminationes veras eſſe arbitratus, militum copias in Eccleſiam immiſit, velut matris injuriam ulturus. Qui mox templum expugnare adorti, per vim irruperunt, & Ambroſium inde abſtrahentes, confeſtim in exilium abducere parabant. Verum plebs Eccleſiæ Catholicæ, Antiſtitem ſuum cingens, militibus ſeſe objecit, mori præoptans, quàm Epiſcopum ſuum deſerere. Hanc ob cauſam Iuſtina graviore adhuc ira exarſit, & conatus ſuos legis auctoritate munire conſtituit. Accito igitur Benivolo, qui tunc ſcriniis memoriæ præſidebat, præcepit, ut confeſtim legem dictaret, qua fides in Ariminenſi Concilio olim recitata confirmaretur. Quod cum ille facere recuſaret: erat enim Catholicæ communionis: eum regina altioris gradus pollicitatione demulcens, cœpit hortari. Nec tamen ei perſuadere potuit. Nam Benivolus detractum ſibi cingulum ante pedes reginæ abjecit, nec præſentem dignitatem, nec ullam aliam majorem, pro mercede impietatis

Κεφ. ιγʹ.

Περὶ μαξίμου τοῦ τυράννου, καὶ περὶ τῶν μεταξὺ τῆς βασιλίσσης ἰουστίνης καὶ τοῦ ἁγίου ἀμβροσίου, καὶ ὡς δόλῳ ἀνῃρέθη ὁ βασιλεὺς γρατιανός· καὶ οὐαλεντινιανὸς μετὰ τῆς μητρὸς εἰς θεοδόσιον ἐν θεσσαλονίκῃ κατέφυγε.

ΥΠὸ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον ἠσχολημένου γρατιανοῦ εἰς τὸν πρὸς ἀλαμανοὺς πόλεμον, ἐπανέστη μάξιμος ἐκ τῆς βρετανίας, καὶ ὑφ' ἑαυτὸν τὴν ῥωμαίων ἀρχὴν ποιῆσαι B ἐσπούδαζεν· ἐν ἰταλίᾳ δὲ τότε διέτριβεν οὐαλεντινιανός, ἔτι νέος ὤν· ἐπετέτραπτο δὲ τὴν τῶνδε τῶν πραγμάτων τὴν διοίκησιν ὕπαρχος ὢν πρόβος, ὑπατικὸς ἀνήρ· ἡνίκα δὴ ἰουστῖνα ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ, τὰ ἀρείου φρονοῦσα, πράγματα παρεῖχεν Ἀμβροσίῳ ἐπισκόπῳ μεδιολάνων, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἐτάραττεν, ἐπιχειροῦσα νεωτερίζειν κατὰ τῶν ἐν νικαίᾳ δοξάντων, καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένη κρατεῖν τὴν πίστιν τῶν ἐν ἀριμήνῳ συνεληλυθότων· ἐπεὶ δὲ τὸ ἐναντίον ἐσπούδασεν Ἀμβρόσιος, χαλεπήνασα διαβάλλει αὐτὸν πρὸς τὸν υἱόν, ὡς C ὑβρισμένη· ὑπολαβὼν δὲ οὐαλεντινιανὸς ἀληθεῖς εἶναι τὰς διαβολάς, ἅτε δὴ μητρὶ τιμωρῶν, στρατιωτῶν πλῆθος ἐπιπέμπει τῇ ἐκκλησίᾳ· οἱ δέ, τῷ ναῷ προσβαλόντες, βίᾳ τῶν θυρῶν ἐντὸς ἐγένοντο, καὶ τὸν Ἀμβρόσιον εἷλκον αὐθωρόν, εἰς τὴν ὑπερορίαν ἄξοντες· προεχθέντες δὲ αὐτοῦ τὸ πλῆθος τῆς ἐκκλησίας, ἀντέχον τοῖς στρατιώταις· καὶ πρότερον ἐγνώκεσαν ἀποθανεῖν, ἢ τὸν ἱερέα ὑπεριδεῖν ἐκπεσόντα· τοῦτό τε εἰς μείζονα ὀργὴν ἰουστῖνα ἐξῆψε, καὶ νόμῳ κρατῦναι τὴν ἐγχείρησιν ἐβούλετο· μετακαλεσαμένη τοίνυν βενίβολον τὸν D ἐπὶ τοῖς γραμματεῦσι τῶν θεσμῶν τότε τεταγμένον, ἐκέλευε τὴν ταχίστην τιθέναι νόμον ἐπὶ βεβαιώσει τῆς ἐν ἀριμήνῳ ἀναγνωσθείσης πίστεως· ὑποπαραιτουμένου δὲ τὴν πρᾶξιν, ἦν γὰρ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, προὐτρέπετο μείζονος τιμῆς ἐπαγγελίαις δελεάζουσα· ἀλλ' οὐκ ἔπεισε, περιελὼν δὲ τὴν ζώνην βενίβολος, πρὸ τῶν ποδῶν τῆς βασιλίδος ἔρριψε, μήτε τῆς οὔσης τιμῆς, μήτε μείζονος μεταποιοῦμαι

φήσας

φήσας ἐπὶ μισθῷ ἀσεβείας· ἐπεὶ οὖν ἀνένευσε μή ποτε τοῦτο διαπράξασθαι, ἕτεροι διηκονήσαντο πρὸς τὴν θέσιν τοῦ τοιούτου νόμου. παρεκελεύετο δὲ ἀδεῶς συνιέναι τοὺς ὁμοίως δοξάζοντας τοῖς ἐν ἀριμίνῳ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν κωνσταντινουπόλει συνεληλυθόσι· τοὺς δὲ ἐμποδὼν γινομένους, ἢ ἐναντία τῷ νόμῳ βασιλέως δεομένους, θανάτῳ ζημιοῦσθαι· ταῦτα σπουδαζούσης τῆς τοῦ βασιλέως μητρὸς, καὶ τὸν νόμον εἰς ἔργον ἄγειν κατεπειγούσης, ἀγγέλλεται δόλῳ ἀνδραγαθίου ὃς στρατηγὸς ἦν μαξίμου, γρατιανὸν ἀνῃρῆσθαι· ἐφ' ἁρμαμάξης γὰρ βασιλικῆς ὀχούμενος, ἀπεκρύβη· καὶ ὡς τοῦ βασιλέως εἴη γαμετὴ, τοῖς ἡγουμένοις ἀγγέλλειν ἐκέλευεν· ἀπερισκέπτως δὲ γρατιανὸς τὸν τῇδε ποταμὸν διαβὰς, ὡς ἔναγχος γήμας, καὶ νέος ὤν, καὶ ἐρωτικῶς πρὸς τὴν γυναῖκα διατεθεὶς, ὑπὸ προθυμίας τοῦ θεάσασθαι αὐτὴν μηδὲν προϊδόμενος, εἰς τὰς ἀνδραγαθίου ἐνέπεσε χεῖρας· καὶ συλληφθεὶς, οὐκ εἰς μακρὰν ἀνῃρέθη· ἔτη μὲν ἀμφὶ τὰ εἰκοσιτέσσαρα γεγονὼς, δέκα δὲ καὶ πέντε βασιλεύσας· ὡς ἐπιγινομένης δὲ τοσαύτης συμφορᾶς, ἐπαύσατο ἐκείνη τῆς κατὰ Ἀμβροσίου ὀργῆς· ἐν τούτῳ δὲ μάξιμος πλείστην ἀγείρας στρατιὰν βρεττανῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν ὁμόρων γαλατῶν, καὶ κελτῶν καὶ τῶν τῇδε ἐθνῶν, ἐπὶ τὴν ἰταλίαν ᾔει· πρόφασιν μὲν ὡς οὐκ ἀνεχόμενος νεώτερόν τι γίνεσθαι περὶ τὴν πάτριον πίστιν, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν· τὸ δ' ἀληθὲς, τυράννου δόξης ἑαυτὸν καθαίρων· πρὸς δὲ τὴν βασιλείαν βλέπων, καὶ πραγματευόμενος, εἴπη ἄρα δύναιτο δόξαι νόμῳ, οὐ βίᾳ, τὴν ἀρχὴν ῥωμαίων ἑαυτῷ περιποιεῖν· οὐαλεντινιανὸς δὲ ὑπὸ τοῦ καιροῦ βιασθεὶς, ἐδέξατο τὰ σύμβολα τῆς αὐτοῦ βασιλείας· δείσας δὲ μή τι πάθοι, φεύγων ἐξ ἰταλίας, εἰς θεσσαλονίκην ἧκε· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ ἡ μήτηρ, καὶ πρόβος ὁ ὕπαρχος.

A ſe velle ſuſcipere affirmans. Cum ergo iſte nunquam id ſe facturum conſtanter aſſeveraret, adhibiti ſunt qui hanc legem dictarent. Præcipiebat autem ea lex, ut quicunque eandem fidem tenerent quam ii qui olim Arimini, ac poſtea Conſtantinopoli fuerant congregati, libere in Eccleſias convenirent: ſi qui vero obſiſterent, aut contraria huic legi poſtularent, capite plecterentur. Dum Imperatoris mater iſta molitur, & legem executioni mandare ſtudet, adfertur nuntius, Gratianum fraude Andragathii qui Comes erat Maximi, inter-
B fectum eſſe. Hic enim, cum Imperiali carpento vectus deliteſceret, præcurſoribus mandaverat, ut Imperatoris conjugem advenire nuntiarent. Gratianus vero, utpote qui recens uxorem duxerat, & adhuc juvenis ingenti ejus amore flagrabat, ejus videndæ ſtudio, nihil doli ſuſpicatus, fluvium interlabentem improvide tranſgeſſus eſt, atque ita in manus Andragathij incidit. Captusque, haud multo poſt trucidatur, cum vixiſſet annos circiter quatuor & viginti, imperaſſet autem quindecim. Ob tantam igitur calamitatem quæ acciderat, Iuſtina iram adverſus Ambroſium abje-
C cit. Interea Maximus, collecto ex Britannia & vicinis Galliis, & ex Germanis ac finitimis Gentibus numeroſo exercitu, in Italiam profectus eſt: ſpecie quidem, quaſi non paſſurus, ut circa fidem majorum, & in Eccleſiaſtica diſciplina quidquam innovaretur: re autem ipſa ut ſuſpicionem tyrannidis procul à ſe depelleret, utpote principatum affectans, omnique arte ſtudens, ut Imperium Romanum non vi, ſed jure ſibi vindicare videretur. Valentinianus vero neceſſitate temporum coactus, inſignia Imperij illius admiſit. Sed tamen veritus ne quid mali pateretur,
D relictâ Italiâ Theſſalonicam profugit, unà cum matre, & Probo Præfecto prætorii.